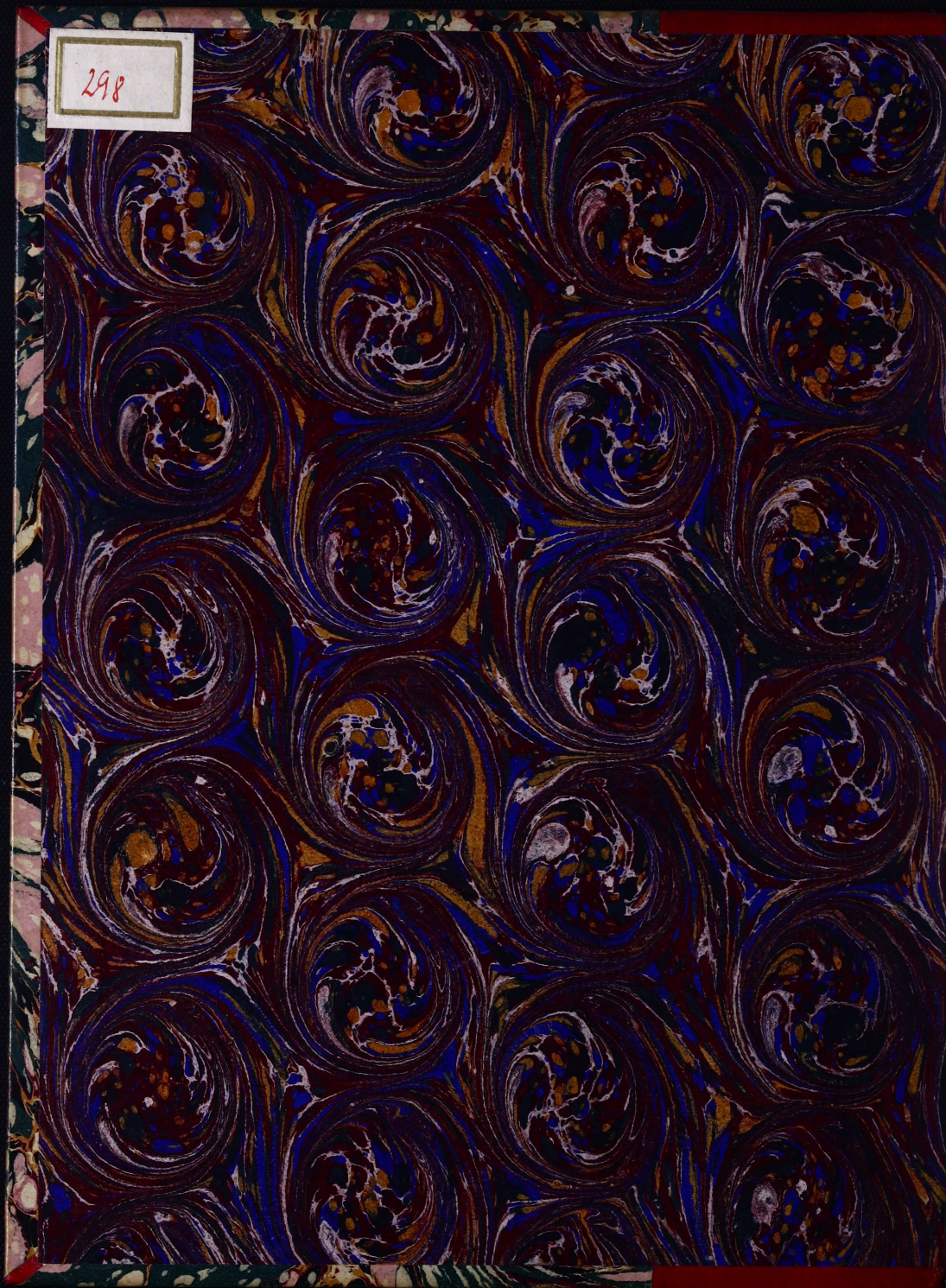
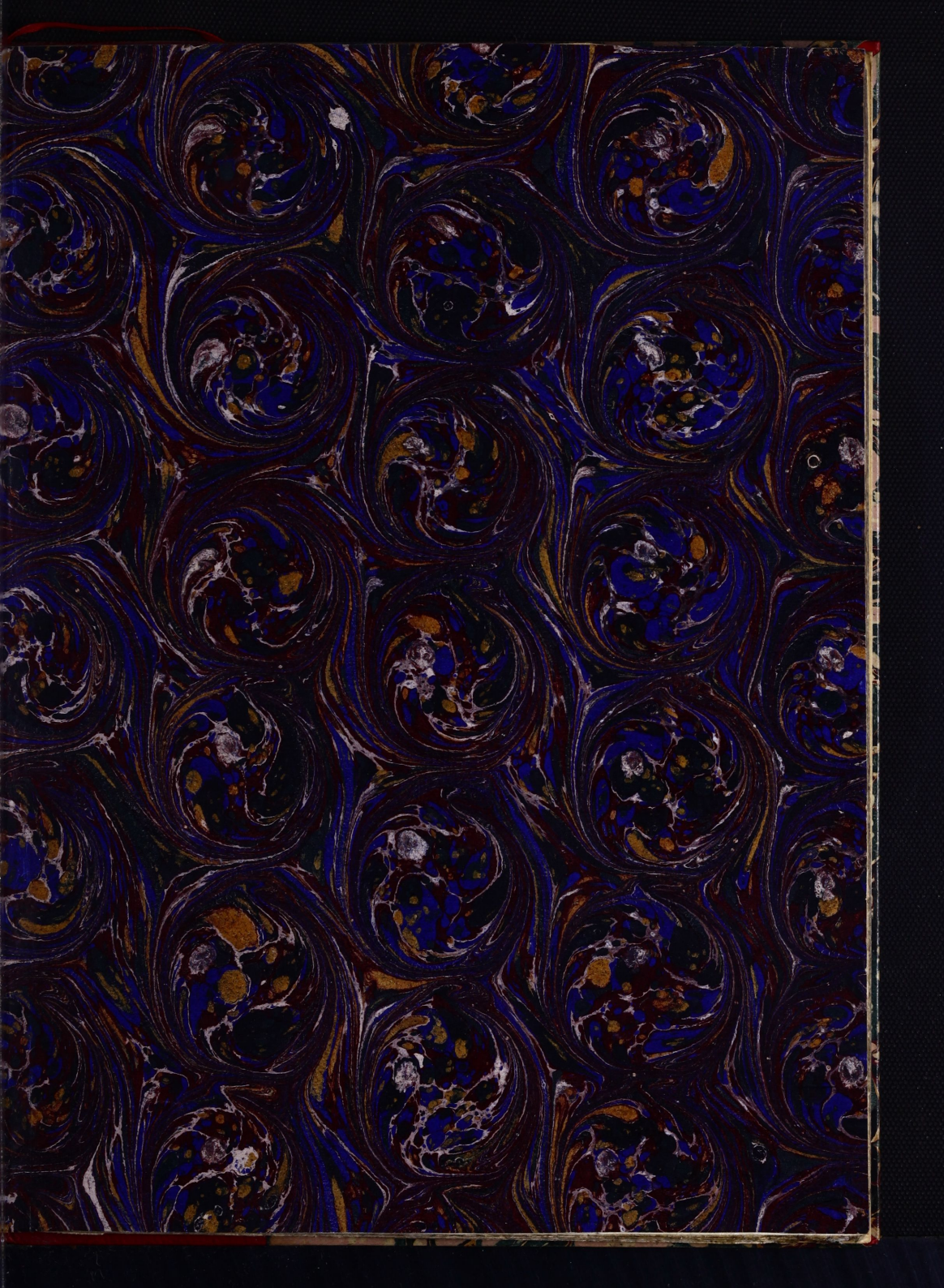
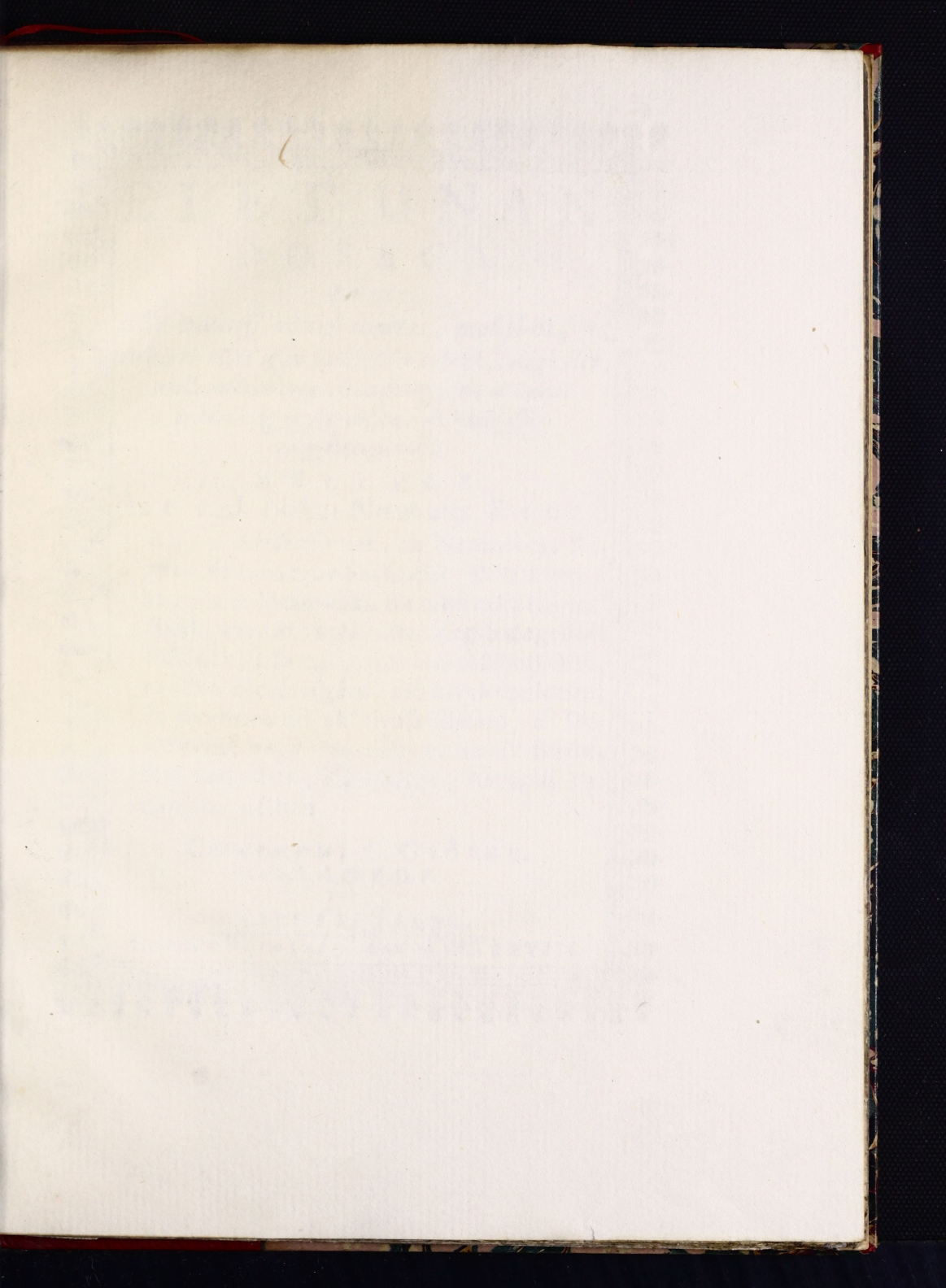

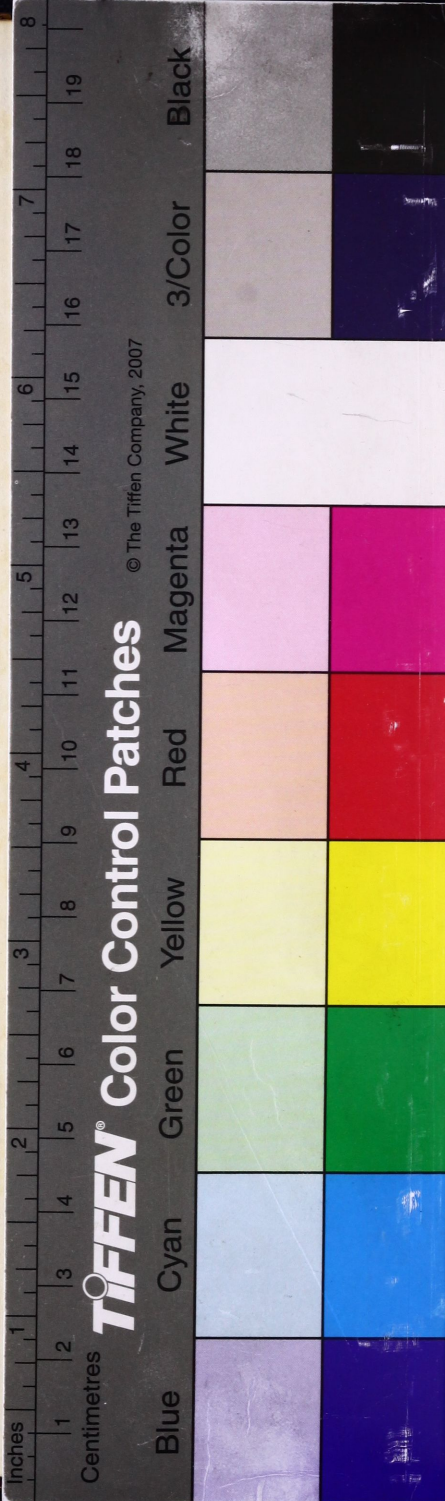
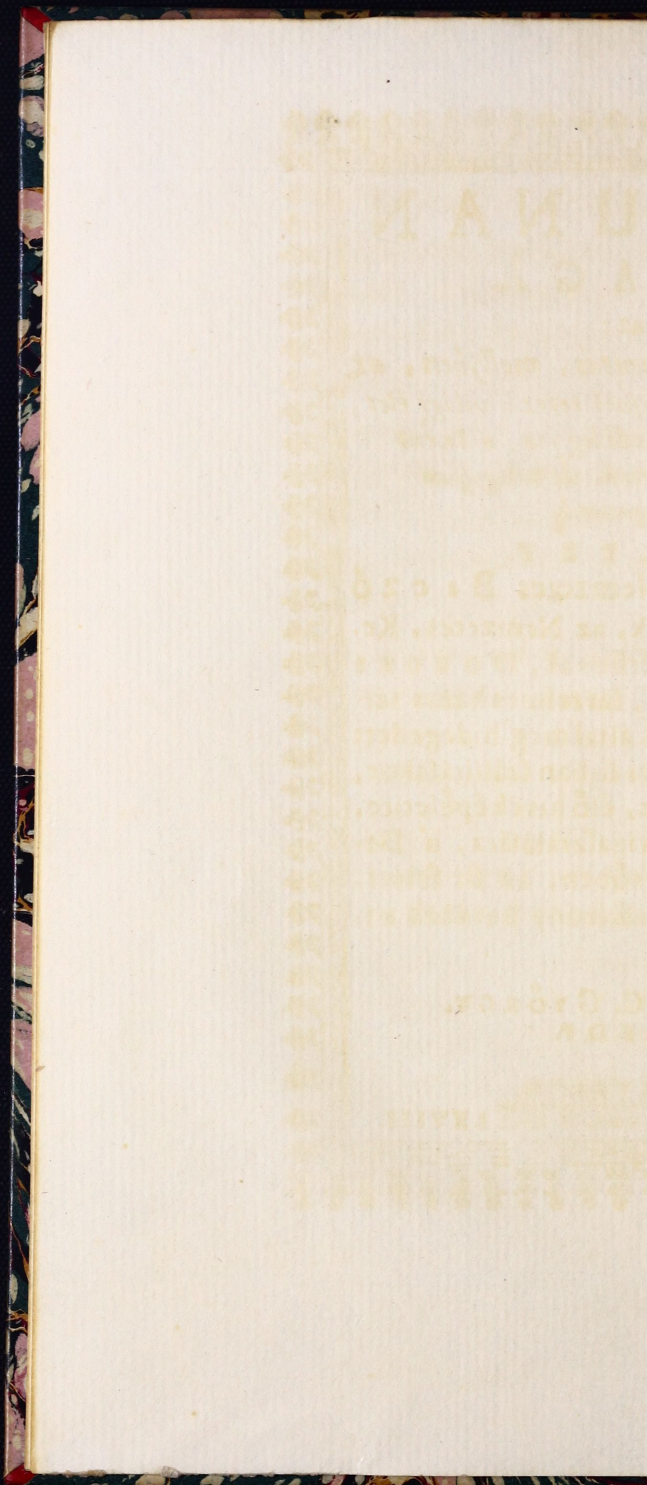
298

Rick 298.

E L E T U N A N .
D O S A G A .

Az az:

*Olly temetési rövid tanítás, mellyben, az
emberek előtt igen kedvesnek tetező világi élet,
melly méltán meg-únandó legyen, a Szent
Írásból egy yág yáruen, de világossan
meg-mutogatatik.*

M E L L Y E T

Az b. eml. Néhaj Nemzetes B i c z ó

ANNA Aszszonynak, az Nemzetes, Ke-
gyes, és tanácsos Férfiúnak, D O B O Z I
I S T V A N Uramnak, szerelmes házas tár-
sának, csendes halál által meg-hidegedett
testének, tisztességes sírban szállításakor,
az Isten dicsőségre, élő hivek épületire,
és szomorú szivek vigasztalására, a De-
brecezeni nagy temetőben, az sír felett,
tett 1667-ben, Kisaszszony havának 23.
napján, délben.

COMAROMI C. GYÖRGY.
S. I. M. D. E. D. P.

SAROSPATAKON.

Nyomtatta ROSNYAI JANOS. M. DC. LXVIII.

THE LIFE OF

JOHN DODD

By the Rev. J. H. ...

As a ...

Published by ...

...

ELE TUNA N.
D O S A G A.

Az az:

*Olly temetési rövid tanítás, mellyben, az
emberek előtt igen kedvesnek tetező világi élet,
melly méltán meg-únandó legyen, a Szent
Írásból egy yág yáven, de világossan
meg-mutogattatik.*

M E L L Y E T

Az b. eml. Néhaj Nemzetes B i c z ó

ANNA Aszszonynak, az Nemzetes, Ke-
gyes, és tanácsos Férfiúnak, D O B O Z I
I S T V A N Uramnak, szerelmes házas tár-
sának, csendes halál által meg-hidegedett
testének, tisztelteséges sírban szállításkor,
az Isten dicsőségre, élő hivek épületire,
és szomorú szivek vigasztalására, a De-
brecezeni nagy temetőben, az sír felett,
tett 1667-ben, Kisaszszony havának 23.
napján, délben.

COMAROMI C. GYÖRGY.
S. I. M. D. E. D. P.

SAROSPATAKON.

Nyomtatta ROSNYAI JÁNOS. M. DC. LXVIII.

Az kegyes életű, jó hírű nevű, Nemzetes Fér-
 sunak, DOBOZI ISTVAN Uramnak Debreczen
 városának, és annak tiszteletes Tanácsának, egy-
 gyik hűféges tagjának, &c. nékem betsületes
 jó akaró Uramnak.

*Kegyelmet, egészséget, és minden idvességes áldást, a vilá-
 gosságnak Attyátol!*

Becsületes jó akaró Uram, miheltyen meg-értettem, a Ke-
 gyelmed, ez egygyűjű prédikáciomat, írásban kívánó a-
 karattyát; az kegyelmed hozzám által zülderent becsületes
 személyektől, ugy-mint DOMJAN GYÖRGY Komám Uram-
 tol először, az után BARTA BOLDISAR Uramtol, ottan
 mindgyárt hajlottam, a kegyelmed kívánságára, és ez munkács-
 kának írásához, hozzá-úsfogtam; de a jó Istennek, arjai kezétől
 meg-nyomattarván, mind ez ideig-is véghez nem vihettém. Im-
 már pedig, hosszú és súlyos nyavalyáimból, valami kis könnyeb-
 séget vévén, a mint eszembe juthatos, mindennyi erőtelenségem-
 ben-is, Isten segedelmeből, elkészítettem. Vegye kegyelmed tö-
 lem kedvessen, és olvasgassá idvességeiben. Legyen a mennyei Sz.
 Urnak lelke Kegyelmeddel, és az kegyelmed szerelmesivel, s ve-
 zérellye kegyelmedet mindenjóra, szívebben kívánom. Deb-
 reczenben, 1668. esztend. Böje más havának,
 a mint neveztetik, 9. napján.

Kegyelmednek szives jó akarója

COMAROMIC, GYÖRGY, M. E. K.

ELET UNANDOSAGA.

Az az:

Olly temetési rövid tanítás, mellyben az emberek előtt igen kedvesnek tetsző világi élet, melly méltán meg-unandó lévén, a Szent Irásból egygyűgyűven, de világossan meg-mutogattatik.

ELŐLJAROBESZÉD.

EZ szomorú alkalmatossággal ide ki gyűlekezett Keresztyéni szent sereg! olvassuk az Jeremiás Prophéta könyvének 45. részének. 3. versében, hogy midőn Baruch, az Jeremiás Prophétanak, hűséges iro deákja, egészfé meg-irván másodszor-is az Jeremiás Könyvét elméjében hánná vetné, azokat a' az rettenetes csapásokat, és keferűséggel tellyes dolgokat, mellyeket Isten, Jeremiás által jövendőltetett, Jerusalemben várossá, és annak minden lakosai ellen

A 2

ellen

ELŐLJÁRO BESZED.

fi ellen: egyszers-mind félne, mind az Királynak felőle (: hogy meg-fogattassék:) ki-adott mandatumától, mind az több néppel edgyütt, reá-is jöhető, s' következhető romlástól, és siralmas állapotól, ilyen szokra fakada s' ilyenképpen jajgata: *Jaj mostan nekem! mert az Jehova bánatot adot az én fájadlmamhoz, el fárattam az én fohászkodásomban és nyugodalmat nem találtam.* Melly siránkozó szavaiban jelenti keserves állapotját, hogy Isten bánattyára bánatot adott, keserűségére keserűséget hozott, és fájaldmához fájaldmat toldott. Keresztyén Szent gyülekezet, ez rövid historiátskát, igen könnyen és helyességre szabhattuk ez előttünk gyászos koporsóban fekvő idvezült Afszonyunknak, keserűséggel tellyes, meg maradott szerelmefire, meg keseredet édes férjére, s' szomorú kedves gyermekire. Reád szabhatom leg kiválképpen, Betsületes Uram, s' azt mondom, hogy inkább ille nek ezek szádban, mint a' Baruch szájában; inkább mondhatod ezeket, s' méltábban mint a' Baruch. Mert Baruch, csak a' jövődöktől való féltében, mellyeket, meg nem kóstolt vala, jajdu-
la-meg-

ELŐLJÁROBESZED.

la meg; de Te az már rajtad meg. letteknek,
 mellyeket bővön meg-kosztoltál, érzésében, fa-
 kadhatz ez szora: *Jaj mostan nekem! mert a' Je-
 hova bánatot adott az en fájdalomhoz.* Mert
 hogy messzünnen ne kezdjem, tsak ez közelebb
 valo három esztendőök alatt, midön meg-öreg-
 dett tisztos vénfégedre, sok roncsolodásid és fá-
 radtságos nyughatatlanágid után csendesseget
 és nyugodalmat várnál, ugyan bokrosával bo-
 csátá Isten, az te mennyei Attyád, a' bűt bána-
 tot, és keferűséget reád, s ugyan meg-tetéze fáj-
 dalmidat. *Először* bánatot ada az életnek halál-
 nak Ura, ez előt három esztendővel szerelmes
 unokáeskádnak, édes idvezült b. c. fiad ágyéká-
 bol származott leányzo magzatotoknak életét
 meg-rövidítvén, és sziveteknek szomorúságá-
 ra előletek házatokból ki vevén. Bánat ez. Mert
 az édes Atyáknak Anyáknak, szerelmes magzat-
 tyoknak halála eleitül fogva keserveffen szokott
 esni és nem kicsén' keferűséget szokot szerezni,
 miképpen az Jofefet sirato *Jákobnak*. Gen. 37.
 34. 35. Absolont jajgato *Dávidnak* 2. Samu-
 el. 18. 33. és 19. 1. 2. 4. holt fiacskája fel-tá-

masztatásáért Eliseushoz a Carmel hegyére fá-
 rado *Sunembéli asz szonynak* 2. Reg. 4. 27. az
 Bethlehem vidéken lévő Sidó anyákat példázó
Rachelnek Matth. 2. 18. példája meg-mutat-
 tya. *Másodszor*. Bánatot ada Isten ez bánatodra,
 ugyan akkor tájban. Mert azon b. e. szerelmes
 fiadnak, szerelmes házastársát atyai bölcs tet-
 téréből, sanyaru osztor alá fogá, az fenlő beteg-
 séggel ágy fenekéhez szegezé, kit mind az időtől
 fogva sziveteknek lelketeknek, és szemeteknek
 nem kitsény keferűségére, házatokban, az sok
 nyavalyák közt, azon atyai ostora, és súlyos
 meg-látogatása alatt mint egy fogfáiban tart.
 Bánat ez, az bánat után. *Harmadszor*, Bánatot
 ada Isten ez bokros bánatodra, s keferűséget az
 kettős keferűségedhez. Mert szerelmes, leg
 kisszebbik fiacskátokat, kinél talám kedvessebb
 s szerelmezebbebb házatokban magzatitok kö-
 zött nem vala, csudálatos nyavalyával, elmé-
 jében és nyelvében valo siralmas meg-bántó-
 dással, atyai képpen meg-látogatá, kit ez ő
 keferves forfát, mind ez oráiglan meg nem elé-
 gelvén ő felsége, szivednek és szemednek kefe-
 rűsé-

rűségére, azon nyomorúságos állapotban sa-
nyaruan tart. Bánat ez és keferítő példa szemeid
előtt házadban. *Negyedzer.* Bánatot ada, s-
még penig nagyobb bánatot Isten, mind ez te
bánatidhoz, és ugyan meg-tetézé keferűsé-
ged, szerelmes fiadnak halálával. Mert ez előtt
esztendővel és öt héttel, ötöt, mint Isten után,
erőtelen vénfegyednek reménlett istápját, s-
gyámolát, tolerék el-kiváná, közületek ki-szó-
lita, és sziveteknek, holtotokig való keferűsé-
gére firban szállita, s-ekképpen benne való ö-
römö öktül meg-fosztá. Eő őm üző bánat lön
ez, mellynel nagyobb még eddig, talám nem-is
ért vala benneteket. *E tódzör.* Bánatot ada I-
sten, s-leg nagy bánatot penig, mind e te sűrű
bánatid után, ez szomorú alkalmatossággal,
mert szemeidnek gyönyörűségét, földi életed-
nek, Isten után hűséges gyámolát, szerelmes
házas társodat, imé toled el-vevé, szivedet ke-
ferűséggel, szemeidet könnyullatással, szádat
ohajtozással, és életedet nagyobb kedvetlen-
séggel, ugyan bé-tölté. Meltábban mondhadd
annakokaert Baruchnál: *Jaj nekem mostan, mert*
az *Je-*

az Jehova bánatot ada az én fájdalmaimhoz, el-
 fáradtam foházkodásomban, és nyugodalmat nem
 találtam. Azt mondom azért én is tenéked B. U.
 az mit Jeremiás monda Baruchnac: *Keresszé
 magadnak nagyokat? Ne keress. Ne várj ez élet-
 ben igaz és állandó nyugodalmat: ne várj böl-
 dogságot és örömet, hanem tanuljad és szem-
 léllyed mind ezekből, ez életnek nyomorúság-
 gal tellyes vóltát, gyönyörűségének áthatatlan-
 ságát, és indittasál az mennyei igaz böl dog
 életnek kívánására, és keresésére. Mellyet,
 hogy mind te magad el követhess s-mind mi
 cselekedhessünk, buzgó szível s-áhitatos lélek-
 kel, kérjüc a° mi édes mennyei Atyánkac bűn
 bocsátó, erőtelenségünkben segítő, és minden
 jora vezérlő kegyelmét, ilyen képpen szolván.*

Prédikatio előtt valo Könyörgés.

Szabados Ur, mindenekkel biró, mindent minde-
 nekkel mindenütt szabadossan meg-reherd, Szent
 Jehova Seregeknek Istene, ki adad testünket, lel-
 künket, s-ki tartod ma-is mind ezeket; ki árnyék
 életünknek tessző kicsiny gyönyörűségét, soe siralom-
 mal, ke-

mal, kevés édeséget sok keserűséggel meg szokad
 eleg yiteni, hogy az által ez életet velűnc jobban job-
 ban untassad, s-az Mennyei boldogságot annál in-
 kább kívántassad; Szerelmes Atyánk az Ur J esus
 Christusbā, fordítsad édes Atyai könyörülő orczádat
 reánk, ez siralom völgyében nyomorgó b űnös fiaidra,
 teanyidra, és a te könyörületességednek el fogyhatat-
 lan gazdagsága szerént, amā te edg yetlen edg yednek
 az artatlan bárány Ur J esus Christusnak a mi közben
 járó Urunknak eg yszeri tökéletes, s-előtted kedves ál-
 dozatyaért, s-artatlan vére hullásaért, es annak bő-
 vőlkdő érdemeért, kegyelmezz meg minekünk, min-
 den átkodra méltó bűnösöknek. Bocsásd-meg titkos és
 nyilván valo sz imtalan bűnünket; tisztíts meg azok
 rucságából, szerelmes Fiad tiszta vérevel emelly fel-
 azoknak bennünket nyomó terhe alol kegyelmeddel, és
 biztass meg bűnünk miatt meg félemlert szívünkben,
 Szent lelkednek biztató erejével hogy vidulhasson
 meg a mi szívünk, gerjedezhessen szerelmeddel az
 mi lelkünk. Tancs az te lelked által nyomorult ár-
 nyek életünkben, hogy előtted bölcs szível járhas-
 sunk, kevés ideig tartó, mulando voltunkat, szün-
 selen elménkben tarthassuk, ez világot, és világi-
 kat,

kat, mint héjában valóságoknak héjában valóságie-
 meg utálhassuk, és szívűnc szeréne te hozzád édes
 Atyánkhoz az véghetetlen boldogságban kívánkoz-
 hassunk. E' végre ug y vezérelly tanácsoddal, hog y
 se örvendetes, se siralmas állapotunkban, se boldog,
 se boldogtalan sorsunkban, tölled el ne szakadjunk.
 Mostan is ezen te jó lelked erejével, szály-le szomo-
 ru gyülekezetünkben, segély elő szent szándékunk-
 ban. Elméinket világoscs, akarataunkat lágyics,
 hog y élet adó Szent igédet illendő félelemmel halgat-
 hassuk, engedelmesseggel be-vehecsük, hűség gel
 meg-tarthassuk, és Szent Lelkednek mennyei ereje
 által áldott neved dicsőségére el-is követhessük. Ha-
 joly-le szerelmes Atyánk, és ez elődben bocsátott hi-
 bás könyörgésünket szerelmes Fiadért halgasd-meg,
 kinek nevében nagy bizodalommal tégedet még-is
 ilyen képpen szollitunk-meg mondván: Mi Atyánk.

TEXTUS Iob. 3. 20.

Miért ad Isten életet a' keseredet szí-
 vűeknek?

Aza' kút-fő, melyből ez mulando életnek
 meg-unása, és abból ki-költözésnek kíváná-
 sa, szár-

fa, származik, kettő. 1. *Tiszta*, édes vízű, és kedves, minémű. 1. Az örök élet, ditsőséges boldogságának meg-érzése, mint Szent Pál Apostolban, ki midőn, az élet és halál között szorongattatnék, meg-érezven, a' mennyei boldog életnek édes gyönyörűségét, vagy gyönyörű edeséget, ilyen keppen szolla: *Kivánságom arra vagyok, hogy meg-özlattassam, és a' Christussal legyek. Mert az inkább jobb.* Philip. 1. 23.

2. A' léleknek lelki öröme, mint amaz vén jámbor Simeonban, ki régen, szíveffen várta édes Idvezítőjét, testi szemével, az ígérlet szerént meg-látván, öleiben vévén, és meg-apolgtatván, im ez szokra fakada, halálát kérvén: *Mostan bocsátod-el a' te szolgádat Uram, a' te beszéded szerént békességben. Mert látták az én szemem a te idv ségedet,* Luc. 2. 29. 30. &c 11. 2. *Zavaros* keferű vízű, és kedvetlen, minémű, 1. A' meg aggot erő-telen vénfég, melynek napjairul, azt mondgya az Salamon Prédikator, hogy *gonosznak napai, es esztédeirül: hogy olyak, kiknek az módod: nincs nekem ezekben gyönyörűségem.* Eccl. 12. 3. 2 Az erőszakos haláltul, vagy hasonló veszedelemről

való félelem, mint Mojszesben, az Istennek kedves emberében, kit, midőn az Izrael népe a' jó izú Mannát meg-unván és Isten ellen zugalódván fenyegetné halállal, így könyörge Istennek,

Num. 11: 15.

11: Num. 11. 11. *Eöly-meg engemet kérlek, meg-ölvén, ha keövet találtam a' te szemeid előtt, és ne lássam az én gonoszomat.* 3. A' szégyen vagy attul való tartás, mint Jónás Prophétában, ki az Istentől szájában adott követtséget, Ninivében végben vivén, és hogy a' mit mondott, benne marad, attul felvén, így kíváná halálát: *Jobb az én holtom éltemnél, Jon. 4. 8.* 4. Az nyomorúság, és akar mi keserű nyavalya, mint Jób Patriárchában, ki sok nyavalyáinak, és keserves fájdalomnak, súlyos terhe alatt nyögven, így ohajtya vala, kinaiban ki-mentő halálát, *Job. 14. v. 13. Vajha a' koporsóban rejttenél engemet, el-rejtenél engemet, &c.* Ismét az Illyes Prophétában, ki az Acháb Király és véren folyt felesége dühösségetül felvén, feltében futván, futásában el-faradván, így kéri vala lelkét, hogy meg-halna: *E-lég mostan ő Jehova! veddel az én lelkemet. Mert nem vagyok én jobb az én Atyáimmal, 1. Reg. 19. 4.*

Es Sz.

Es Sz. Jobban, itt ez leczkeben, melyben *Summa* szerént, előnkben adatik, mely kedvetlen, kelletlen és unalmas legyen, ez világi mulando élet, a' keseredett szívűeknél. Az hol vagyont kettő.

1. *A' keseredett szívűek.*
2. *Azok életének kelletlensége és unalomsága.*

MAGYARAZAT.

Miért ad Isten életet a' keseredett szívűeknek?

Az igéknek világosabb meg-értésére, lássuk im ez kérdéseket. 1. *Mitoda itt az élet?* 2. *Mitoda kértetnek a' keseredett szívűeken.* 3. *Mit akar azzal a' kérdő mondással jelenteni?*

Az elsőre felelet. 1. Nem az ember mulando életének táplálására, Istentől adattatott és engedtetet világi jók, mellyek életnek mondatnak, miképpen amaz Jerusálembeli özvegy szegyen Afszóynak fillérekéjét, mellyeket a' kincstarto ládában veté a' templomnál, édes Idvőzítőnk, ő életének monda, *Luc. 21. 4.* Ez ugy mond minden életét valamely vala oda veté. Ez

Szerént a' földbül termő gabonais, közöfégeffen életnek szokot mondattatni. Nem ezek, az élet, itt, azt mondom. Oka ez. Mert ha Isten ilyen életet, nem adna a' keferedett szivűeknek, fájdalom adattatnék fájdalomhoz, nyavalya nyavalyához, és nyomoruság nyomoruságokhoz.

2. Nem az lelki élet, mellyel az Istentől kegyelemben vétetet, meg-tért, és ujjá született ember, a' Christusban, él Istenec, az igaz hit által, minémű élete vala Pál Apostalnac, ki a' Galatiabéli keresztyéneknek azt írta maga felől:

A' törvény által, a' törvénynek meg-hóltam, hogy élnek Istennek. Elek pedig többem én, hanem él én bennem a' Christus, és a' mely életet most élek az testben, az Isten fiában való hit által élem, Gal. 2. 19. 20. Nem ez Oka. Mert ha a' lelki élet, nem adattatnéc Istentől a' keferedett szivű híveknek, el-vesznénec, mint maga példájában mutattya a' fok keferűség látott Prophéta Dávid, *Psal. 119 v. 92. Ha ugy-mond, a' te törvényed nem volt volna én gyönyörűségem, régen el-vesztem volna az én nyomoruságomban.* Ugyan-is ez által, és ebbé segítettet, emeltet, erősítettet, &c.

a' keresztec és probác alatt. 3. Hanem, e' mulandó árnyékhoz hasonló világi élet, mellyet Istentől szüleink által szoktunc venni, a' természetnec rendi szerént, melyrül Sz. Jakab Aposttal, azt mondgya, *Jac. 4. 14. Hogy csakpárah mely kevesse' tetstik, az után penig el-enyészik.* Ez itt a' leczkében az élet, mint a' 20. 21. *Éc. Versek* meg-mutattyác.

A' másodikra felelet. Nem azok kik az ő Isten ellen tött gonosz bűneiket meg-csmérvén, bánkodnac, sirnac, és szivekben meg-keserednec, mint ama' három ezer férfiac, kik Pünköft napján, a' Sz. Péter Aposttal prédikatiojára Jerusálemben meg-térénec, kik felől azt írja Sz. Lukács Evangelista, *Actor. 2. 37. hogy meg-keseredének szivekben.* Ismet ama' bűnös aszszony, ki mely igen meg-keseredett szivü lett légyen, meg-mutattyác cselekedeti. Mert a' mint Sz. Lukács írja, *Luc. 7. v. 38. a' Pharisaus házában édes Idvezitőnc lábainál, hátul meg-álván, sirván kezdé öntözni az ő lábait könyhullatásával, és az ő fejének hajszálaival törli vala meg, és csokolgattyavala az ő lábait, és kem vala a' kenettel.* Es az
Szent

Sz. Péter Apostol, ki édes Mesterét, az áldott Idvezítő Ur Jéhus Christust, háromszor éktelenül meg-tagadván, mihelt észében vévé magát Christus Urunc szavaira reá emlekezvén s-meg esméré bűnét, szívében igen meg-keseredéc. Mert a' mint Sz. Mathé írja, *Matth. 26. 75.* szíve keserűségének bizonyosságára, *keservefen síra.* Hanem a' nyomorúságban bé-merűltec, megnyomorodtat, és Istennec reájoc bocsátott egy vagy más fele csapása, itéleti, és ostora miatt szívekben meg-keseredtec, minémű volt az Anna Aszszony, a' Samuel Prophéta anyja, ki Silóban az Isten templománál könyörögven, *síra keserveffen, és meg-keseredet lelkű-uala,* mint Samuel írja, *1. Sam. 1. 10.* Ismét, a' Sunem városbeli aszszony, ki meg-holt édes gyermekének fel-támasztásáért, a' Charmel hegyére menvén, az Isten emberéhez Eliséushoz, lábait meg-ragadá, egy szót szem szolhatván, keserűsége miatt. Ki felől maga Eliséus tön bizonyóságot, az ő lábaitul azt el-űzni akaró szolgájának, Geházinac: *Hado y békét úgy mond neki, mert az ő lelke meg-keseredett ő neki, 2. Reg. 4. v. 27.*

Ez ma-

Ez magyarázatnac igazságát mutogattyác az leczke körül való versec, és nevezetec. Mert mondattatnac. 1. Nyomorultaknak, v. 20. 2. Ollyaknac, kik várják a halált, és áfsák azt, inkább mint az el. rejtet kincset, v. 21. 3. Azoknac kik örvendeznek, mikoron koporsót találnak, v. 22. 4. Ollyaknac kiket Isten bé-kerített nyomorúsággal, v. 23.

Az harmadikra felelet. Semmit nem egyebet, hanem ezt; Miért nem szánnya Isten azokat? Miért tartya e nyomorult életben? Miért nem menti-ki a nyomorúságból az halál által? Miért tartya-meg életet, holott az ő nékik kedvetlen, kelletlen és unalmas? Holott nem kívánának élni; holott az halált kívánnyác, ohajtyác, és választva választyák?

T A N U S A G.

E mulando világi élet, kedves ugyan az ember előtt, mindazonáltal nem méltó, hogy ember, kiváltképpen a meg-keseredett szívű, azon kapdosszon, aze kívánnya és ohajtsa.

Itt ez tanuság a leczkében. Ihon Jób Pá-

C

triár-

triárcha, az Istennec szulyos ostoni és sanyaru keze miatt, meg-keferedett szivü lévén, nem kapdos ez életen s nem kívánnya abban maradását: *Miert ad Isten azt mondván, életet a keferedett szivűeknek?* mint ha mondotta volna: nem kellene az ilyeneknek az élet, minémü maga-is vala. Ezen tetszik-meg a' következendő 21. 22. 23. *versekből*, mellyekben a' meg-keferedett szivü nyomorultac felől azt mondgya: *Várják az halált, de nincsen az, áfsák azé inkább miut az el-rejtett kincset. Eörülnek örvendezéssel, mikoron koporsót találnak. Miert adta Isten annak a' férfinak e' világot, a' kinek élete el-rejtetett, és a' kit Isten bé-kerített nyomorúság gal?* Ezen tanúságot bizonyítja Dávid Király. is, *Psal. 34. 13.* ama' kérdéfeben: *kicsoda ugy-mond az ember, a' ki az életet kívánnya? és szereti a' napokat?* Ez fel tött tanúságot, világossan mutattyák azoknak a' szenteknek példái is, kik ez életen egy pontot sem kapdosnac, hanem inkább meg-unván, belőle ki-kivánkoztanak, minémü volt, a' mint tanításomnak elem-is emlitém. Mojses, ki kérve kéré Istentől halálát, semmit nem kapdosván

dofván életén: *Eöly meg-engemet kérlek, meg-ölvén
ha kedves találtam a' te szemeid előtt, Num. 11. 15,*
 Illyen példa Illyéfis, ki hasonlóképpen örömeft
 oda hadgya vala világi életét, ohajtva az halált
Vedd-el azt mondván oh Jehova az én létkeneset.
Mert nem vagyok jobb az én atyáimnál, 1. Reg. 19.
 v. 4. Hasonlot mutat Job Pátriárcha-is. Mert
 ő-is azt kívánná, Istentől hogy *rejtene-el* őtet a'
koporsóban, Jobi 13. 14. Ezekhez járul Jonás Pro-
 phétais, ki jobbá hagyá holtát élténél: *Jobb az*
holtom éltémnél, Jon. 4. 8. Hogy pedig kedves
 legyen az világi élet az ember előtt, az mint a'
 tanuság egygyik ága tartya, a' Bölcs Salamon
 Prédikátor bizonyította. Mert, *Eccl. 11. 7.* azt
 mondgya: *Edes a' világság, és jó az szemekkel*
nézni a' napot. Így mindenik ága szerént nyilván
 vagyon ez tanuságnak igazsága. Látsuk okait-is.

O K A I.

Az tanuság első ágának, melly ez, hogy:
Kedves ez mulando világi élet, az ember előtt.

I. Mert minden-joszagát, valamivel ez vi-
 lágban bir, kéfszazért oda adni, és hogy ebben

meg-maradhasson, amazol meg-válni. Igazat talált volt ez arant, amaz földet be-kerülő, s' be-járo Sátán, mondani az Jéhovának, noha egyéb ként hazuglágnak lelke. Mert azt mondgya vala, hogy *mindenét, valamie vagyon a' ferfiának, oda adja az ő lelkéért.* A' Sido nyelvnek folyása és szokása szerént, erti az ferfiának lelkén, az ferfiának életét, *Job. 2. 4.*

II. Mert azért lelkét-is el-veszti mind örök-ke, miképpen édes Idvezitőnk tanéttya, tanitványihoz valo beszédében, *Matth. 10. 39.* *A' ki úgy-mond meg-talállya az ő lelkét, el-veszti azt:* az az a' ki meg tartya vagy marasztya világi életét, Christusa meg tagadásával, el veszti lelkét. Ugyan-is, boldog Isten! mennyin kárhoznak el ez veszendő világi életnek szerelméért?

III. Mert azért, semmi munkáját és fáradságát nem szánnya. Számtal nyughatatlanlágot, törődést, gondot, izzadást, hevülést, fázást, érette fel-vész; sokszor magát veszedelemre veti. Sokszor többet cselekezik és szenved azért, mint Jákób Lábánnal, feleségeért és az juhokért, *kit a' mint maga mondgya; nappal a' nagy hev-*

hévőség emesztett-meg, északa az hideg, és az ő álma el-távozott az ő szemeiről, Gen. 31. 40. Meg állá-zért első ága, a tanufágnac.

A' tanufág második ágának, melly ez hogy: *Ez világi mulando élet nem méltó, hogy ember ki-valképpen az meg keseredet szívú, azon kapdossón, azé kívánnnya és ohajesa.*

O K A I.

I. Mert abban, semmi igaz gyönyörűség, s' édeség, mellyért valaki azt kívánhatná vagy rajta kapdoshatna, nincsen. Az mennyei szo-zat, azt kiáltatá Efsaias Prophétával, hogy ez életnek, s' azt élő embernek minden kedvesége *mint a' mezőnek virága. El-hull a' virág, Efsa. 40.*

v. 6. 7. Ugyan-is, bizony mitsoda gyönyörűség és édeség vagyon abbá az életben? a' melly 1. Nyomoruság gal sellyes. Ollyan ez világi élet, mint Job Patriárcha meg-vallya, Job. 14. 1. 2.

Munkás, terhes és nyugodalom nélkül való, melyben, fejen vagyon embernek az Istennek ama sententiája, Gen. 3. 19. A' te orczádnak ve-risekével egyed a' kenyeret, miglen meg-terész a' föld-

ben; mely bujdosás, mint Jákob Pátriarcha, Pharaoh előtt Egyiptomban mondá, a' maga éle-
téről, hogy az ű életének esztendei, ű bujdosásá-
nak esztendei, *Gen. 47. 9.* melly vitézség és szün-
telé való harc, mint Job mondgya Elipháznak
Job. 7. 1. Innét vagy on hogy a' midőn meg-
hal, mondattatik minden faragságátul meg nyugod-
ni, *Apoc. 14. 13.* Szolván az Urban meg halo em-
berrül. 3. *Bűnnel forro.* Mert azt mondgya Sa-
lomon *Pro. 24. 16.* hogy abban hamarjában
beszer-is el-esik az igaz Szent Jákob Apostol pe-
nig, magáti befoglalván, azt írja, hogy *sok dol-*
gokban esünk mindnyájan, &c. 4. *Ollyan,* mely-
nek leg nemeseb s' leg kívánatosabb rész, ebaj
és nyavalya, mint Mofes az Isten kedves embere
énekli az ő énekében, a' kilenczvenedik Soltár-
ban v. 10. 5. *Mulando* még penig minden bi-
zonnyal, és nagy hamarfággal, mint a' melly,
ollyan *mint az arnyék mellyben allándság nincsen,*
Dávid mondtaként, 1. *Cron. 29. v. 15.* vagy
mint a' fű, a' mennyei szozat hagyása szerént,
Esá. 40. 6. vagy *mint a' párah,* mely eg y kevesse,
terzik, a' Szent Jakab írása szerént, *Jacob 4. 14. &c*

6. *Semmi nem egyéb, hanem merő fogtság melyből a' vén jámbor Simeonnal, méltán kíványa ember el-botsátását, Luc. 2. 29 30. 5. Merő halálnak teste mellyből Sz. Pállal, a karki-is ohajthattya szabadulását, Rom. 7. 24.*

II. Mert valamig ember abbá vagyó, igen igen nyomorult és boldogtalan. Ugy mint: I. *Jövevény* bujdosó és Sella, miképpé Jakob Pátriarcha és David Király, nagy emberek lévén, magok felől meg-vallák. Amaz Pharaoh előtt magát *bujdosónak*, mondá, a' midőn életét bujdosásnak névezé, *Gen. 47. 9.* Ez penig mind magát mind penig az Istennek népét, *jövényeknek* és idegeneknek mondá, Istenhez nyújtott buzgó imadtságában, I. *Cron. 29. 15.* Minden ő Attyait, magával együtt *jövénynek* és *Sellernek*, *Psal. 39. 13.* Czak magát *jövénynek*, *Psal. 119. 19.* Szent Pál-is azt írta a' Sidó keresztyéneknek: *Heb. 11. 13.* hogy Abraham, Isak, Jacob, Sára és mindenek *kik az ígéretek el nem vettek vala, vallást tettek arról, hogy ők bujdosók, és jövények ez földön. II. Erőkségen kívültekerő* minéműcknek is írja Sz. Pál, az mostan emlegett Szenteket,

Hebr.

Heb. 11. 14. 16. 10. Mert azt írja hogy mind azok házat kerestének, még pedig jobb házat tudnillik mennyeit, és olly várost mellynek fundamentuma vagyon és a' mellynek mestere és teremője az Isten. III. Az Urul távul való, miképpen Szent Pál Apostol mondgya maga is a' hivek felől, *2. Corint. 5. 6.* hogy a' midőn jelen vának ez testben távul vannah az Urul. IV. Fogoly és rab miképpen a' vén Simeon, és szent Pál szávaibul, világosan meg-tetzik, *Luc. 2. 29. 30. Rom. 7. 14 24. Éc.*

III. Mert jobb az halál az életnél, és a' holtak az élőknel, szolván a' jokrúl. Az mi az első illeti: *Jobb az halálnak napja az születésnek napjánál.* Azt mondgya Salamon, *Eccl. 7. 1.* Ha jobb az halálnak napja, a' születésnek napjánál, jobb az halál az életnél. A' mi az másodikat illeti jobbak a' holtak az élőknel, mert a' meg holtakat kik már meg-holtanak, inkább dicséri az élőknel, a' kik még élnek, azon Salamő Prédikátor *Eccl. 4. 2.* Ettől vagon az, hogy Mojses Illyés, Job, Jónás, Pál, és Siméő kivánták az halált, inkább mint az életet, miképpen oda fellyebb meg-mondám. Innét
mond-

mondgya Jobb ez leczke után, v. 21. 22. hogy a' nyomorultak és keseredett szivűek, várják az halált, és átsák inkább mint az el-rejtetet kincset, és örülnek mikoron koporsót találnak. Ekképpé, mind az két ága szerént, meg-áll ez fel-tett tanuság. Vallyon s'mind ezeknek mi hasznát vehettyük?

H A S Z N A.

Fedd és czafol. Kiket? 1. Mind azokat, kik ez tudománynak ellene járnak és cselkesznek, minéműek. 1. Azok, kik ez veszendő, hitván árnyék életért, hogy abban maradhasanak, s' azt meg-tarthsák, a' Christust el-hadják; menyei sz.tudományát, mellyet ideig szájjal vallot-tanak, meg-utállyák; tetsző hiteket, mellyet ajakokon pengettenek meg-tagadják; a' keresztyéni gyülekezetet, mellynek tarsaságába külfő-képpen voltak, el-hadják; és vagy pogánnyá, Törökké, Tatárrá, vagy Szent hárság tagadóvá: vagy Papistává lesznek: vagy egyéb eretnekségnek métegyében kapnak és hittől szakadtakká, s-Apostatákká válnak, mint számtalanok, ez mi romlott és rongyos nemzetségünkben. Maga nyilván mond-

D

gya

gya édes Idvözitőnk, *Mat. 10. 33.* Hogy afféléket meg-tagadja, és magáénak nem ismeri: *Valaki* úgy mond meg-tagadánd engemet az emberek előtt meg-tagadom azt én-is, az én Atyám előtt, ki az egekben vagyon. *Es. 39.* A' ki meg-talállya az ő lelkét, elveszi azt. Sz. Pál ismét azt írja a' Sidó keresztényeknek, *Heb. 6. 4. 5. 6.* Hogy, lehetetlen dolog, hogy a' kik egyszer meg-világosítottak és megkostolták a' mennyei ajándékot, és részefi lőttek a' Sz. Léleknek, és meg-kostolták az Istennek jó beszédét, és a' jövőendő világnak erejét, ha elvesznek, hogy ismét meg-ujjittassanak. *Ismét, Cap. 10. 26.* hogy az ilyeneknek kik tudni-illik szabad akarattyyok szerént vétköznek, az igazságnak ismereti után, nincsen az után azoknak bűnéért áldozat. Sz. Péter Apostol-is fulyosittya állapottyokat, azt mondván, hogy: *Utolsó állapottyok, az olyanoknak gonoszab az elsőnél. Mert jobb vólt volna azoknak, hogy meg ne esmértek volna az igazságnak utát, hogy nem mint, annak esmérési után, a' nekik adatatott tudománybul hátra állani, 2. Petr. 2. 20 21. 2.* Azok, kik a' lélek idvőség keresésében, költendő és töltendő időt, csupán csak ez veszendő élet meg

tarta-

tartására költik és töltik. Jünek s' mennek; futnak s' fáradsnak, éjjel nappal; szárazon vizen; tengeren, földön; kősziklán, tűzön által, hogy életeket terjessztheffék, és gyönyörűségben tölt-hessék, lelkek idvőtségére semmi gondot nem viselvén. Ezek jelentetnek, amaz magokat men-tegető hivatalosokon, kiknek némellyike mostan vett szánto földével; némellyike meg-pro-bálándó iga barmaival; némellyike mostan hoz-zott feleségével, menté magát a' lakodalomra hivo szolga előtt, *Luc. 14. 18. 19. 20. &c. 3.* Azok kik ez mulando életet, nagyobra böcsüllik, mint az Istent és az ő Szent törvényét, készek lévén ő fölségét ezerszer meg-bántani; s' törvé-nyét ezerszer meg-rontani, csak hogy életeket tarthassák és táplálhassák. Illyenek, a' kik magok-nak vagy szerelmeseknek életéért, az Urnak szombattyátt szántszándékkal meg-rontyák; örömeft lopnak, csalárdkodnak, tolvajkodnak, hamissan eskűsznek, embert ölnek, házat ból-tot vernek, &c. Egyéb istentelenséget üznek 1 r.

Mind azokat, kik, midőn szerelmesek meg-hal, békételenkednek, morgolodnak, zugolodnak

és Isten ellen kápolodnak, &c. Ezek a' tanúságot nem igazán hiszik, mert ez életen éktelenül kapdosnak.

1. 1. *Intés*, Ellenben mindeneket valakik lelkek idveségét kívánnyák, és nem gonosz akaroi magoknak; tégedet tudni-illik, akar ki légy erre, hogy. 1. Tarcs magadat ez Tanúsághoz. *Hogy hogy?* 1. Az igaz hitet meg ne tagadd; Christusodat el ne áruld, a' bé-vett s' vallot Evangeliomi kerefsztyén szent tudománt el ne had; az szentek és igaz kerefsztyének gyülekezetit meg ne utáld, és vagy pogánnyá, vagy eretnekké, ez veszendő hitván élet kedvejért, ne légy. Ne kapdofs ezen, hanem inkább utáld-meg ezt. Gondold-meg. 1. Azokat, a' mi edes Idvezitők, Szent Pál és Szent Péter sulyos beszédeit, mellyeket az első haszonban elő hozék. Rettenetes nagy mondások! 2. Hogy ugy nyerheted-meg az idveséget. Mert Idvezető Christusunk azt mondja, Matth. 24. 13. *a' ki megmarad végig, az idvézül.* A' Smyrnabéli gyülekezet Angyalának-is azt iratá Szent Jánosfal, *Apoc. 2. v. 10. hogy legyen hű mind haláliglan, és neki adja az élet.*

az életnek koronáját. Külömben ha tselekedszel, kétség-nélkül el-kárhozol. 2. A' teelked idvevségének, és örök bódogságának keresésére. Istentől engedtetett, és költendő időt, meg-lásd hogy ez árnyékhoz hasonló világi életednek kedvén tartására, ne vesztegeds, hanem főbb gondod legyen lelkednek idvevségére. Fogadd meg a' mire édes Idvezítőnc int, *Matth. 6. v. 33.* Keressed először az Istennek országát, és annak igazságát. Gondold-meg: 1. Mit tart a' tanúság? 2. Mitsoda és mitsodás világi életed? Te-is ki s-mitsoda vagy abban? Lásd meg fellyebb, a' tanúság második ágának okait. 3. Hogy nemesebb és fellyebb való lelked testednél, a-mannac élete, ennec életénél, szintén az szerént, mint a' lélek nagyobb az eledelnél, és a' test az öltözernél, *Matth. 6. v. 25.* Nagyobb gondod legyen azért lelkedre, mint testedre, annac örök-ké maradando idvevségére, mint ennec mulandó, és méltán meg-unandó életére. 3. Ne mérészed soha meg-probálni, hogy ilyen életedet, édes Istenedet, s-jó gondviselő atyádat, meg-bántsad, és áldott szent törvényét meg-

rontsad, istentelenféget tselekedvén. Azért gondold-meg, és tarts-meg azt, a' mit Szent Pál monda Miletumba, az Ephesusbéli Véneknek, *Act. 20. v. 24.* *Semmivel ugymond nem gondolok, az én életem-is nem drága énnékem, hogy elvégezzem az én futásomat örömmel.* Tarts-meg és kövesd azt-is a' mit Felix tisztartó clött, monda, *Act. 24. v. 16.* *Ebben gyakorlom ugymond magamat, hogy botránkozás nélkül valo lelki ismértem legyen, az Istennél és az embereknel mindenkoron.* 11. Int erre, hogy midőn a' jó Istennec szent tettzéséből, szerelmesed, édes Atyád, Anyád, férjed, feleséged, fiad, leányod, rokonod, barátod, és akar mi kedves jó akaród, meg-hal, és e' búval tellyes világi életetől megfosztatic, légy békeséses tűrő, Isten ellen ne zúgolóddyal, hanem ő felsége szent tettzésében nyugodgyál-meg. Gondold-meg. 1. az Tanuságot voltaképpen. 2. Az békeséses tűrő Szenteknek, Aronnac, Jobnac, példáját. 3. Az Szent Jakab intését, *Jacob. 5. v. 10, &c.* hogy rövidségnek okaért, csak egy egy szóval említssem, és jelentsem.

Forditom immár beszédemet, ez Urban
 bóldogul ki-mult s-előttünc feküvő betsületes
 Afzzonyunkra, s-reád-is, az ő halálán meg-
 keferedett betsületes Uram, s atyámfia. Nints
 kétségem benne, hogy fok okokra nézve, ez
 előttds' előttünc feküvő szerelmesednec, világi
 élete, kedves nem volt volna, mind magának
 mind tenéked. Mert *maga részéről*, kívánhatta
 életénec terjedését, az te tisztes vénfégednec
 gyámolságára, és apró neveletlen árváidnac
 gondviselésére, és nevelésére. *A' te részedrül*
 penig. Mert ő vala Isten után, földi gyámolod,
 szemed gyönyörűsége, házad szépsége, búda-
 nak, bánatidnac tsendesítője, és árváid nevelé-
 sében, reád hárámló, gondod terhénec, vállad-
 rül nem kevesse el-vévője. Az ilyen okokra
 nézve, kedves lehetett az ő világi élete-is. Mind-
 az által, hogy azon mód nélkül nem kapdosott,
 meg-mutatta azzal, hogy 1. *Lelke idveségének*
 keresésére való idejét, mulandó élete kedveért,
 nem vesztegette-el, szorgalmatos lévén az igé-
 nek halgatásában; az könyörgések nec gyakor-
 lásában, az Urnak Vatsorájával való jól élés-
 ben;

ben; és a szegényekhez való irgalomság tételben.
 2. *Mostani utolsó* betegségében, noha csak egy hétig tartott, kívánta fájdalomibul ki-menő csendes halálát, kívánván a véget, az híveknek is buzgó esedezését a Sz. gyülekezetbē. Melyhez képest jobb életet nyert, mulandó életénél; állandóbb várafit és házat, e nyomorult várafnál, és abban lévő házánál. Minekokáért, jól lehet néked B. U. és szerelmes magzatidnac, sanyaruan és szomoruan esik, tőletéc való el-távozáfa, mint kik földi gyámoltoktul, édés anyátoktul, és jó gondviselőtőktől most fosztattok-meg, és árvaságra maradtok; mindazonáltal legyetec békeféges túrók, és a ti mennyei atyátoknak, titeket meg-kefésítő tet-szélében, magatoc meg-hunnyászkodásával nyugod-jatok-meg. Gondollyátok-meg a felül meg-mondott dolgokon kívül, leg közelebb. 1. *Eletét*, hogy Istenes, kegyes és szent volt. 2. *Halálát*, hogy csendes el-alvás, és nyugalomra való bé-jutás volt. 3. *Halála idejét*, hogy alkalmatos volt, midőn az igen el-aggott erőtelen, vénségnek kedvetlen napjai el nem értek, és a kinos hetec meg nem sokafottanak. 4. *Temetését*, hogy tiszteléséges volt, minémű sok nagy rendeknec nem engedtetec Istentől. 5. *Halála után való állapotját*, hogy igen ditsőséges, bóldog és fényes. Legyetec azért tsendesec. Magatokat az Urnak sanyaru keze alatt, alázzátok-meg. Eő léfzen gyámoltoc, Atyátoc, gondviselőtőc, és szomoru szivetekben vigaszralótoc, tsak hogy őtet el ne hadjátok, hanem utuibā győnyörködve járjatoc. Végre menyben ama hervadhatatlan Coronával, meg-coronázótok, Amen

TESTAMENT

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

ben; és a szegényekhez való irgalomság tételben.
 2. *Mostani atolsó* betegségében, noha csak egy hétig tartott, kívánta fájdalombul ki-menő csendes halálát, kívánván a véget, az híveknek is buzgó esedezését a Sz. gyülekezetbē. Melyhez képest jobb életet nyert, mulandó életénél; állandóbb várašt és házat, e nyomorult várasnál, és abban lévő házánál. Minekokaért, jól lehet néked B. U. és szerelmes magzatidnac, sanyaruan és szomoruan esik, tőletéc való el-távozása, mint kik földi gyámoltoktól, édés anyátoctól, és jó gondviselőtöktől most fosztattok-meg, és árvaságra maradtok; mindazonáltal legyetec békeséges túrók, és a ti mennyei atyátoctak, titeket meg-kešerítő tet-szélében, magatoc meg-hunnyászkodásával nyugodjatok-meg. Gondollyátok-meg a felül megmondott dolgokon kívül, leg közelebb. 1. *Eletét*, hogy Istenes, kegyes és szent volt. 2. *Halálát*, hogy csendes el-alvás, és nyugalomra való bé-jutás volt. 3. *Halála idejét*, hogy alkalmas volt, midőn az igen elaggott erőtelen, vénségnek kedvetlen napjai el nem értek, és a kinos hetec meg nem sokafottanak. 4. *Temetését*, hogy tiszteléséges volt, minémű sok nagy rendeknec nem engedtetec Istentől. 5. *Halála után való állapotját*, hogy igen ditsőséges, bóldog és fényes. Legyetec azért tsendesc. Magatokat az Urnak sanyaru keze alatt, alázzátok-meg. Eő léšzen gyámoltoc, Atyátoc, gondviselőtöc, és szomoru szivetekben vigaszralótoc, tsak hogy őtet el ne hadjátok, hanem utáibā győnyörködve járjatoc. Végre menyben ama hervadhatatlan Coronával, meg-coronázótok, Amen

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIPPEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

